

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 16 czerwca 2020 r.

skargi P.G.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w P. z dnia 12 stycznia 2018 r., sygn. akt X Ga [...]

wydanego w sprawie z powództwa P.G.

przeciwko „ G.” Towarzystwu Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej w W. obecnie „W.”

Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna „V.”

z siedzibą w W.

o zapłatę,

1) odrzuca skargę,

2. zasądza od skarżącego na rzecz przeciwnika skargi koszty postępowania przed Sądem Najwyższym w kwocie 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 maja 2017 r. w sprawie V GC (...), Sąd Rejonowy w P. zasądził od pozwanego G. S.A. w W. na rzecz powoda P. G. kwotę 5529,92 zł. z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania oraz oddalił powództwo w pozostałej części. Po rozpoznaniu apelacji strony pozwanej, Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 12 stycznia 2018 r. w sprawie X Ga (...) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo i obciążył powoda kosztami postępowania za obie instancje.

W związku z wniesieniem przez powoda P. G. w dniu 19 sierpnia 2019 r. skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem opisanego prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego należy przypomnieć, że przedmiotem badania w postępowaniu zainicjowanym wskazanym nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, jest niezgodność z prawem prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie. Ocena zasadności skargi dokonywana jest przez Sąd Najwyższy przy zastosowaniu autonomicznego pojęcia bezprawności, zgodnie z którym orzeczeniem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, Nr 1, poz. 17 i z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, Nr 2, poz. 35 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 września 2012 r., Sk 4/11, OTK-A 2012/8/97, Dz. U. 2012, poz. 1104). Wyrok Sądu Najwyższego uwzględniający przedmiotową skargę nie wzrusza przy tym objętego nią prawomocnego orzeczenia, lecz stanowi prejudykat niezbędny do dochodzenia od Skarbu Państwa naprawienia szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.

Ze względu na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego oraz jego funkcję, wszystkie wymagania wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. (konstrukcyjne) powinny być przytoczone samodzielnie, niezależnie od innych, w związku z czym skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine* na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Realizacja wymagania wskazanego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. polega na przeprowadzeniu umotywowanego wywodu prawnego wykazującego, że w sprawie nie przysługuje skarżącemu jakiegokolwiek inny, niż wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem, środek zaskarżenia prowadzący do zmiany lub uchylecia wyroku objętego rozpatrywaną skargą. Nie chodzi tu przy tym tylko o skargę kasacyjną lub skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylecie wyroku, ewentualnie

służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności orzeczenia. Wśród tych środków należy wymienić m.in. powództwa opozycyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2008 r., V CNP 199/0), powództwo oparte na art. 138 k.r.o. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2009 r., I CNP 91/09, OSNC-ZD 2010, nr C, poz. 85) oraz zwykłe i szczególne środki prawne przysługujące w postępowaniu nieprocesowym, przewidziane w art. 523, 539-543, art. 550 § 2, art. 577, 614, 678, 679 i art. 690 § 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140).

Z dniem 4 kwietnia 2018 r. ustawodawca wprowadził do polskiego systemu prawnego kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi nadzwyczajnej, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji RP albo w sposób rażący naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz. U. z 2018 r. poz. 5 z późn. zm. - dalej „ustawa o SN”). Skarga ta może być wniesiona w terminie 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia (art. 89 § 3 ustawy o SN), przy czym w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy o SN może służyć podważaniu prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych przed wejściem tej ustawy w życie, lecz po dniu 17 października 1997 r. (art. 115 § 1 ustawy o SN). Uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o SN - prowadzi do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, której powstanie zarzuca skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Biorąc pod uwagę, że przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne z przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN), a także uwzględniając unormowanie zawarte w art. 89 § 4 ustawy o SN, należy przyjąć, iż począwszy od dnia 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek nałożony w art. 424⁵

§ 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, Nr 12, poz. 121, i z dnia 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, nie publ.).

W rozpoznawanej sprawie skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem została wniesiona w dniu 19 sierpnia 2019 r., a zatem już pod rządami obowiązującej ustawy o SN. Skarżący oświadczył, że zaskarżony wyrok nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną ze względu na treść art. 398² § 1 k.p.c. i wartość przedmiotu sporu, a ponadto brak jest podstaw do wystąpienia z wnioskiem o wznowienie postępowania, ponieważ nie zachodzą przesłanki wskazane w art. 401, art. 401¹ i art. 403 k.p.c. Skarżący nie wykazał jednak, aby zwrócił się z wnioskiem do jednego z organów określonych w art. 115 § 1a ustawy o SN o złożenie skargi nadzwyczajnej od tego wyroku.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c.) O kosztach postępowania na rzecz przeciwnika skargi, który złożył w terminie odpowiedz na skargę orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i 424¹² k.p.c.